

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΕΝΙΑΙΑΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ 2023-2024
ΙΣΤΟΡΙΑΣ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ: 1^{ΗΣ}, 2^{ΗΣ} ΚΑΙ 6^{ΗΣ} 2023-2024

Διάρκεια εξέτασης: Ενενήντα (90΄) λεπτά

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερις (4) σελίδες και τρία (3) μέρη.
2. Να απαντηθούν ΟΛΕΣ οι ερωτήσεις και των τριών (3) μερών.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (20 Μονάδες)

Να απαντήσετε και στις δύο (2) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

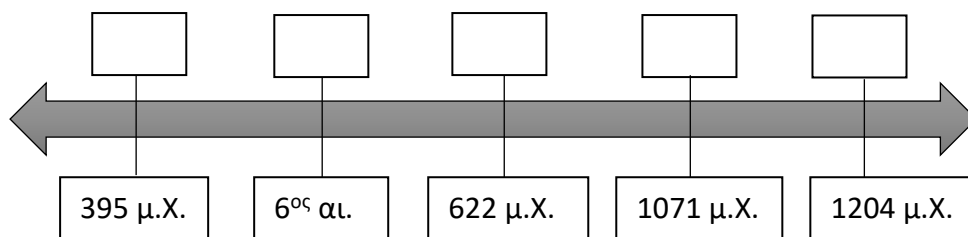
A1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στο τετράδιο απαντήσεών σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος», δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Οι Δήμοι της Κωνσταντινούπολης επαναστάτησαν μόνο μια φορά κατά του αυτοκράτορα.
- β. Ο Ισαάκιος Κομνηνός κατήγε σημαντική νίκη απέναντι στον Ριχάρδο τον Λεοντόκαρδο.
- γ. Το «αλληλέγγυον» αποτέλεσε ένα σημαντικό μέτρο προστασίας των ελεύθερων γεωργών απέναντι στους Δυνατούς.
- δ. Η Κύπρος κατά τον 4^ο αιώνα αποτελούσε μέρος του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους.
- ε. Το Φραγκικό κράτος του Καρλομάγνου συμμάχησε με τον Πάπα.

(5 x 2 μον. = 10 μονάδες)

A2. Με τη βοήθεια του ιστορικού άξονα, να τοποθετήσετε τα πιο κάτω ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, γράφοντας στο τετράδιο απαντήσεών σας δίπλα από κάθε χρονολογία το γράμμα που αντιστοιχεί στο κάθε γεγονός.

- α. Οικοδόμηση Αγίας Σοφίας
- β. Μάχη στο Ματζικέρτ
- γ. Διαίρεση Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας
- δ. Έτος της Εγίρας
- ε. Άλωση Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους

(5 x 2 μον. = 10 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (45 Μονάδες)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις.

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

α. Σύστημα Φεουδαρχίας

(κοινωνική πυραμίδα, σχέση εξάρτησης, περιβολή)

(10 μονάδες)

β. Αποστασίες Κυπρίων διοικητών, 11^ο αιώνας

(δύο [2] αίτια και αποτέλεσμα αποστασιών, δύο [2] μέτρα της κεντρικής εξουσίας)

(10 μονάδες)

B2. Σε ιστορικό δοκίμιο έκτασης **150-180** λέξεων, αφού αναφερθείτε στα στοιχεία εκείνα που τεκμηριώνουν τον θρησκευτικό χαρακτήρα των εκστρατειών του Ηρακλείου, να τις συγκρίνετε τόσο με τον ιερό πόλεμο των Μουσουλμάνων όσο και με τις Σταυροφορίες, καταγράφοντας δύο [2] διαφορές ή/και ομοιότητες για κάθε περίπτωση. Στην απάντησή σας να συμπεριλάβετε και τους ακόλουθους όρους:

Τίμιος Σταυρός	Κοράνι	Άγιοι Τόποι

(25 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (35 Μονάδες)

Να απαντήσετε και στις δύο (2) ερωτήσεις.

Γ1. Το τέλος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, 1453

«Λίγα κράτη στην ιστορία θα μπορούσαν τόσο εύστοχα να ονομαστούν παρηκμασμένα όσο η Ανατολική Χριστιανική Αυτοκρατορία – η άλλοτε κραταιά Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία – στους δύο τελευταίους αιώνες της. [...] Μεταξύ των ιστορικών του Βυζαντίου σήμερα επικρατεί η τάση να υποτιμώνται οι συνέπειες της άλωσης της Κωνσταντινούπολης από τους Λατίνους το 1204. Η τύχη της Αυτοκρατορίας, υποστηρίζουν, είχε κριθεί νωρίτερα, στη Μανζικέρτη* με την εισβολή των Τούρκων, και με την απώλεια περιοχών στη Χερσόνησο της Ανατολής που αποτελούσαν τις οικονομικές και δημογραφικές πηγές της Αυτοκρατορίας. Αυτό μπορεί να είναι σωστό· και, αν θέλουμε, μπορούμε να πάμε ακόμη πιο πίσω και να ανακαλύψουμε συμπτώματα παρακμής στην κοινωνική και οικονομική πολιτική των κυβερνήσεων στα μέσα του ενδέκατου αιώνα. Αλλά η επισήμανση παλαιότερων αιτιών δεν μειώνει καθόλου το τρομερό αποτέλεσμα που είχαν από πολιτική και ηθική άποψη, για το Βυζάντιο, τα γεγονότα του 1204. Η Βασιλεύουσα, η Νέα Ρώμη, η πόλις των Αυτοκρατόρων, το κέντρο της διοικήσεώς τους, είχε πέσει στα χέρια των αξιοπεριφρόνητων και μισητών ανθρώπων που είχαν έρθει από τη Δύση...»

* Ματζικέρτ

Πηγή: Steven Runciman, *Η Τελευταία Βυζαντινή Αναγέννηση*, Εκδόσεις Δόμος, Αθήνα 1980, σ. 21, 24

Αφού μελετήσετε με προσοχή το πιο πάνω παράθεμα, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Να εξηγήσετε ποιοι λόγοι, σύμφωνα με το πιο πάνω κείμενο, οδήγησαν στην παρακμή και την τελική πτώση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας το 1453.

(6 μονάδες)

β. «...να ανακαλύψουμε συμπτώματα παρακμής στην κοινωνική και οικονομική πολιτική των κυβερνήσεων στα μέσα του ενδέκατου αιώνα.» Να παρουσιάσετε τις κοινωνικές και οικονομικές μεταβολές που σημειώθηκαν στα μέσα του 11ου αιώνα και να αξιολογήσετε τις συνέπειές τους για τη μετέπειτα πορεία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

(8 μονάδες)

γ. Να αναφέρετε ποια, κατά τη γνώμη σας, είναι η κυριότερη προσφορά του Βυζαντίου στον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο πολιτισμό, αιτιολογώντας την απάντησή σας.

(5 μονάδες)

Γ2. Βυζαντινή Τέχνη

Αφού μελετήσετε την πιο πάνω αναπαράσταση και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Να την περιγράψετε (πρόσωπα, αντικείμενα, χρονικό πλαίσιο και υλικό κατασκευής) και να αναφέρετε σε ποιο μνημείο εντοπίζεται.

(6 μονάδες)

β. Να αναφέρετε δύο λόγους για τους οποίους επιλέγηκε η συγκεκριμένη τεχνική στην κατασκευή της πιο πάνω αναπαράστασης.

(2 μονάδες)

γ. Να εντοπίσετε συνολικά τέσσερα (4) χαρακτηριστικά της Βυζαντινής τέχνης και να τα εξηγήσετε.

(8 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

Στο Δειγματικό Δοκίμιο περιλαμβάνονται ερωτήσεις/ασκήσεις απ' όλη την Διδακτέα ύλη όπως έχει καθοριστεί στα Πλαίσια Μάθησης. Η Εξεταστέα Ύλη θα ανακοινωθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.